

Avfallsplan

för

Sigtuna kommun

Avfallsplan 2010 för Sigtuna kommun har tagits fram under år 2009-2010. Arbetet har genomförts av en projektgrupp bestående av följande personer:

Henrik Lilliehöök, renhållningschef och projektansvarig, Stadsbyggnadskontoret Renhållning
Helen Ericson, Miljöstrateg
Patrik Kujansivu, Miljö- och Hälsoskyddskontoret
Konsultstöd, Miljö- och projekteringsbyrån i Mälardalen AB

För projektet har funnits en styrgrupp med både tjänstemän och politiker och har bestått av följande personer:

Anna-Karin Bergvall Stadsbyggnadskontoret
Johan Stock Miljö- och Hälsoskyddskontoret
Karolina Windefalk
Hendrik Nyman
Lars Lagerdahl
Åke Ossmark
Ulf Berndtson

SAMMANFATTNING

Hantering av kommunens avfall är en av de viktiga framtidsfrågorna för miljön. Nya miljö- och samhällskrav kräver nya lösningar för avfallshanteringen. Sigtuna kommun är en ekokommun och vill ytterligare förstärka inriktningen mot en hållbar utveckling genom en förbättrad avfallshantering.

Syftet med Sigtuna kommuns avfallsplan är att:

- Ge en samlad bild av den nuvarande avfallshanteringen.
- Ange mål och strategier för minskning av avfallet och ökad återvinning.
- Långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle.

Utifrån nuläget inom avfallshanteringen i kommunen, regionala och nationella miljö kvalitetsmål samt EU:s avfallshierarki har mål och strategier för avfallshanteringen arbetats fram. Syftet med målen är att flytta avfallet uppåt i EU:s avfallshierarki för att minska mängden avfall som uppstår och att omhändertagandet av det avfall som uppstår ska förbättras ur miljö och resurshushållningssynpunkt. Avfallsplanen innehåller tre målområden med ett inriktningsmål för varje område som inte är mätbart. Under inriktningsmålet finns flera delmål som är mätbara. För varje målområde anges strategier, vilket är övergripande åtgärder som visar hur kommunen ska agera för att bidra till att målen nås. Dessa strategier verkställs genom de årliga verksamhetsplaner som upprättas för de kommunala verksamheterna, exempelvis för renhållningen. Uppföljning av avfallsplanens mål kommer att ske årligen i samband med bokslut och verksamhetsberättelse samt i samband med revidering av avfallsplanen år 2015.

Målområdena är valda utifrån att de bidrar till en långsiktig hållbar utveckling. Det miljömässigt bästa är att avfall inte uppstår. Det avfall som uppstår ska i största möjliga utsträckning utnyttjas som en resurs. Avfall som innehåller farliga ämnen måste tas omhand på ett säkert sätt. För att avfallshanteringen ska kunna vara långsiktigt hållbar måste sortering och insamling av avfall vara lätt för kunderna att förstå och tillämpa. Strategierna för att nå målen handlar huvudsakligen om information och samråd, att kommunen ska förgå med gott exempel inom olika områden samt om projekt och utredningar.

Avfallsplanen för Sigtuna kommun ska vara ett styrinstrument för utveckling av avfallshanteringen. Avfallsplanen ska vara en del av kommunens styrdokument vid fysisk planering. Planen ska kunna användas av alla som på något sätt ansvarar för avfall.

För att uppfylla de långsiktiga målen krävs genomgripande förändringar av samhällets produktions- och konsumtionsmönster, vilket naturligtvis inte kan ske under de drygt fyra år som denna avfallsplan gäller. Avfallsplanen är dock ett viktigt steg på vägen för att på lång sikt kunna uppfylla samhällets mål med materialhanteringen.

INNEHÅLL

1	VISION AVFALLSHANTERING ÅR 2020	5
2	INLEDNING	5
2.1	Bakgrund och syfte.....	5
2.2	Innehåll i en kommunal avfallsplan	6
2.3	Avfallsplanering, redovisning och uppföljning.....	7
2.4	beskrivning av genomfört samråd.....	7
2.5	beskrivning av genomförd miljöbedömning	8
2.6	Läsanvisning.....	8
3	MÅL OCH STRATEGIER FÖR AVFALLSHANTERINGEN.....	9
4	KONSEKVENSER AV MÅL OCH STRATEGIER.....	15
4.1	Miljökonsekvenser	15
4.2	Ekonomiska konsekvenser	15
4.3	Barnkonsekvensbeskrivning.....	15
5	ANSVAR OCH ORGANISATION	16
5.1	Kommunens ansvar	16
5.2	Kommunens avfallsorganisation	16
5.3	Producenternas ansvar	17
5.4	Invånarnas, fastighetsägarnas och företagens ansvar.....	17
5.5	Samarbete med olika verksamheter.....	17
6	KOMMUNALA STYRMEDEL	18
6.1	Lokala föreskrifter	18
6.2	Taxor och avgifter	18
6.3	Information och kommunikation.....	18

BILAGOR

Bilaga 1	Nulägesbeskrivning
Bilaga 2	Anläggningar
Bilaga 3	Nedlagda deponier
Bilaga 4	Miljömål och lagstiftning
Bilaga 5	Uppföljning av avfallsplan 2004
Bilaga 6	Miljökonsekvensbeskrivning
Bilaga 7	Ordlista

1 VISION AVFALLSHANTERING ÅR 2020

Sigtuna kommuns vision för avfallshantering är att:

Avfallshanteringen i Sigtuna kommun bidrar till en hållbar samhällsutveckling och präglas av god resurshushållning och miljöhänsyn. Alla invånare, företag och organisationer i kommunen agerar så att avfallsmängderna minskar och att det avfall som uppstår sorteras och återvinns på ett så bra sätt som möjligt med utgångspunkt från miljö och ekonomi. Insamlingsystemen är utformade på ett funktionellt, rationellt och pedagogiskt sätt. Kommunen uppmuntrar och underlättar rätt agerande och är själv ett föredöme i avfallsfrågor.

För att samhället ska kunna närma sig visionen är det viktigt att enskilda individer, organisationer och företag känner sig delaktiga i det gemensamma arbetet för en bättre miljö.

Kommunens avfallsplan är ett viktigt verktyg för att utveckla avfallshanteringen. Det är ett långsiktigt, kontinuerligt arbete att förändra avfallshanteringen i riktning mot visionen. Arbetet har pågått under många år och kommer att fortsätta under lång tid framöver.

2 INLEDNING

2.1 BAKGRUND OCH SYFTE

Riksdagen beslutade 1990 att kommunerna ska ta fram kommunala avfallsplaner, vilket idag är inskrivet i Miljöbalken. Avfallsplanen utgör tillsammans med föreskrifterna för hur avfallshanteringen ska gå till kommunens s.k. renhållningsordning. Erfarenheterna från arbetet med avfallsplaner varierar från kommun till kommun. Sammantaget kan sägas att i de fall avfallsplanen använts som ett verktyg i en förändrings- och utvecklingsprocess är erfarenheterna mycket goda.

Under senare delen av 1990-talet och 2000-talets första decennium har det skett stora förändringar inom avfallshanteringen genom bland annat statliga styrmedel som producentansvar, deponeringsförbud för vissa avfallslag och skatt på deponering samt högre krav på deponerings- och förbränningsanläggningar. Allt fler kommuner har infört, eller håller på att införa, separat insamling av matavfall och biologisk behandling med produktion av biogas. I Regeringens proposition 2002/03:117 "Ett samhälle med giftfria och resurssnåla kretslopp" framhålls avfallsplanerna på nationell, regional och kommunal nivå som viktiga verktyg för att möta de nya kraven inom avfallsområdet. Kopplingen till utvecklingen inom EU har under denna period blivit tydligare än tidigare. Fokus i diskussionerna kring avfall ligger nu i större utsträckning på att minska avfallets farlighet, att minska avfallsmängderna och att underlätta för människor att sortera och lämna avfall.

Föregående avfallsplan fastställdes av kommunfullmäktige den 16 december år 2004. Under planperioden har ändringar genomförts av insamlingen av hushållsavfall i Sigtuna kommun, lagstiftningen som reglerar avfallshanteringen har ändrats i vissa delar och det finns förslag till nya nationella miljö kvalitetsmål. Förändringarna gäller bland annat separat insamling av matavfall som införts i Sigtuna, nya krav på innehåll i kommunal avfallsplan samt producentansvar för fler typer av avfall.

Denna avfallsplan är en revidering och delvis omarbetning av tidigare avfallsplan med anpassning till de nya bestämmelser och lokala förhållanden som gäller för avfallshanteringen idag.

Syftet med Sigtuna kommuns avfallsplan är att:

- Ge en samlad bild av den nuvarande avfallshanteringen.
- Ange mål och aktiviteter för minskning av avfallet och ökad återvinning.
- Långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle.

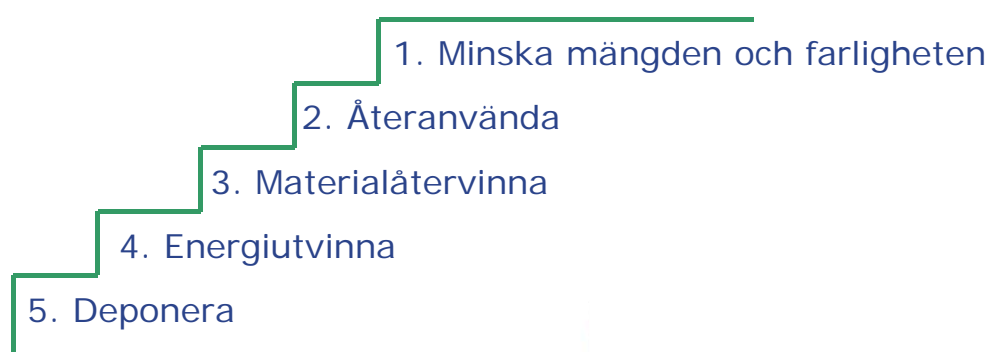
Avfallsplanen ska utgöra ett verktyg för att kommunicera behov av förändringar av hanteringen för att möta samhällets nya krav inom området.

För att uppfylla de långsiktiga målen krävs genomgripande förändringar av samhällets produktions- och konsumtionsmönster, vilket naturligtvis inte kan ske under de drygt fyra år som denna avfallsplan gäller. Avfallsplanen är dock ett viktigt steg på vägen för att på lång sikt kunna uppfylla samhällets mål med materialhanteringen.

2.2 INNEHÅLL I EN KOMMUNAL AVFALLSPLAN

Vad en avfallsplan ska innehålla framgår av Naturvårdsverkets föreskrift ” Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning” (NFS 2006:6). Här framgår bland annat att planen ska omfatta allt avfall, inte bara det som kommunen ansvarar för.

Avfallsplanen ska bland annat innehålla uppgifter om avfallsmängder, avfallshantering och avfallsanläggningar samt mål och åtgärder. Syftet med föreslagna åtgärder är att flytta avfallet uppåt i EU:s så kallade avfallshierarki, se illustration, för att minska mängden avfall som uppstår och att omhändertagandet av det avfall som uppstår ska förbättras ur miljö och resurshushållningssynpunkt.

Fokus i denna avfallsplan ligger på avfall som ingår i det kommunala ansvaret beträffande beskrivning av hantering, statistik över avfallsmängder, mål och åtgärder. Uppgifter avseende övriga avfallsslag och anläggningar redovisas översiktligt. Inriktningsmål som alla aktörer bör arbeta efter formuleras medan mätbara mål och strategier i första hand avser de avfallsslag kommunen råder över. Kommunen har möjlighet att genom dialog med olika aktörer i viss mån påverka hanteringen av avfallsslag som inte ingår i det kommunala ansvaret - såsom industriavfall

och producentansvarsmaterial – vilket kan bidra till uppfyllelse av avfallsplanens mål och övriga samhälleliga miljömål.

2.3 AVFALLSPLANERING, REDOVISNING OCH UPPFÖLJNING

Avfallsplanen för Sigtuna kommun skall vara ett styrinstrument för att avfallshanteringen långsiktigt ska bli ekologiskt hållbar. Avfallsplanen ska vara en del av kommunens styrdokument vid fysisk planering. Planen ska kunna användas av alla som på något sätt ansvarar för avfall.

Uppföljning av avfallsplanens mål och åtgärder ska genomföras årligen i samband med bokslut och verksamhetsberättelse och även avrapporteras till en politiskt tillsatt styrgrupp. Alla nyckeltal kommer dock inte att mätas varje år eftersom kundenkäter och plockanalyser avses genomföras vartannat år. Uppföljning sker även inför nästa revidering av avfallsplanen år 2015.

Inför framtagandet av föreliggande avfallsplan har en uppföljning gjorts av utfallet av tidigare avfallsplan. Uppföljningen visar att tre av de sex uppsatta målen har uppnåtts. Många åtgärder i den tidigare avfallsplanens åtgärdsprogram har genomförts och av de åtgärder som inte genomförts har flertalet blivit inaktuella av olika anledningar. De mål som inte har uppfyllts handlar om mängden avfall som uppstår, andelen avfall som materialåtervinns och mängden avfall som deponeras. Efter år 2008, som angavs som utvärderingsår för målen, har sortering av matavfall från hushåll påbörjats och målet om materialåtervinning har därför uppfyllts. Mängden avfall som deponeras har minskat efter år 2008 till följd av bättre sortering av grovavfall. Däremot behövs stora förändringar i människors beteende för att minska mängden avfall som uppstår i samhället i framtiden. Detta handlar i betydande utsträckning om konsumtions- och livsstilsfrågor där det tar mycket lång tid att förändra beteendet hos människor.

2.4 BESKRIVNING AV GENOMFÖRT SAMRÅD

Samråd med flera olika verksamheter, organisationer, företag och allmänheten har skett på flera olika sätt under processen med att ta fram förslag till ny renhållningsordning.

En styrgrupp, bestående av politiker och förvaltningschefer för samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, upprättades. Möten inom gruppen har skett cirka en gång i månaden och dessa möten har främst syftat till att skapa utrymme för diskussion om målen i avfallsplanen. Även en projektgrupp, bestående av representanter för miljö- och hälsoskyddskontoret samt en miljöstrateg, upprättades. Syftet var att dessa personer kunde bidra med sin expertis under processen.

Två s.k. idéseminarium har genomförts där inbjudna företag och organisationer har fått ta del av processen och fått möjlighet att ställa frågor och ge synpunkter.

Utställningen av renhållningsordningen inleddes med en annons i ortstidning. Materialet fanns sedan tillgängligt för berörda dels på kommunhuset, men även på kommunens hemsida samt på flera platser runt om i kommunen. Utställningen innefattade även utskick till vissa berörda parter såsom olika delar av kommunens egen verksamhet, närliggande kommuner, Länsstyrelsen, Luftfartsverket, verksamheter för behandling av Sigtuna kommuns avfall, företag med omfattande avfallsmängder, KF, Förpacknings- och tidningsinsamlingen, organisationer för funktionshindrade, insamlingsentreprenörer, representanter för boenden och större fastighetsägare.

2.5 BESKRIVNING AV GENOMFÖRD MILJÖBEDÖMNING

När en kommun upprättar en avfallsplan ska kommunen göra en miljöbedömning av planen om planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Syftet är att integrera miljöaspekter i planen och på så vis främja en hållbar utveckling. I samråd med länsstyrelsen har kommunen bedömt att en miljöbedömning ska genomföras.

Miljöbedömningen har skett parallellt med processen för framtagandet av avfallsplanen och därmed har information kunna utbytas mellan de båda processerna. Avfallsplanens ena syfte grundar sig i att leda utvecklingen av avfallshanteringen långsiktigt hållbart och främja en god miljö både idag och i framtiden. Miljöbedömningen har också följt med avfallsplanen under utställningen med syfte att tillvarata synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen.

Genomförd miljöbedömning har också bidragit till att avfallsplanen har anpassats till de nationella miljö kvalitetsmålen som finns beslutade.

Genom kravet om uppföljning i miljökonsekvensbeskrivningen har detta bidragit till att den betydande miljöpåverkan till följd av planens genomförande kommer att följas upp årligen.

2.6 LÄSANVISNING

Avfallsplanen består av ett huvuddokument med tillhörande bilagor. Huvuddokumentet utgörs av följande delar:

Syfte, bakgrund och grundläggande utgångspunkter för framtagande av avfallsplanen beskrivs i kapitel 2 och uppföljning av föregående avfallsplan i bilaga 5.

Vision, mål och övergripande åtgärder för avfallshanteringen i kommunen från 2010 fram till 2014 samt konsekvenserna av avfallsplanen presenteras i kapitel 1, 3 och 0.

Organisation, ansvar och styrmedel beskrivs i kapitel 5 och 6.

Ordlista och förkortningar finns i bilaga 7.

Avfallshanteringen i Sigtuna innefattande bl.a. uppgifter om Sigtuna kommun, avfallsmängder, avfallshantering, anläggningar och nedlagda deponier beskrivs i bilaga 1, 2 och 3. Basår i denna del är 2009.

En översiktlig orientering av **lagstiftning och nationella miljö kvalitetsmål** redovisas i bilaga 4.

Miljöbedömning av avfallsplanen redovisas i bilaga 6.

3 MÅL OCH STRATEGIER FÖR AVFALLSHANTERINGEN

Hantering av kommunens avfall är en av de viktiga framtidsfrågorna för miljön. Nya miljö- och samhällskrav kräver nya lösningar för avfallshanteringen. Sigtuna kommun är en ekokommun som vill ytterligare förstärka inriktningen mot en hållbar utveckling genom en förbättrad avfallshandling och avfallsplanering. Det sker bland annat genom att upprätta mål och genomföra strategier för minskning av avfallet och ökad återvinning och på så sätt långsiktigt styra avfallshandling i riktning mot ett ekologiskt hållbart samhälle.

Avfallsplanen bygger på en **vision**, som visar en övergripande bild av hur Sigtuna kommun vill att avfallshandling ska fungera, se avfallsplanens inledning. I detta avsnitt presenteras mål och åtgärder för avfallshandling i Sigtuna under perioden 2010-2014. Avfallsplanen innehåller **tre målområden** med ett långsiktigt **inriktningsmål** för varje område som inte är mätbart. Målområdena är valda utifrån att de bidrar till en långsiktig hållbar utveckling. Det miljömässigt bästa är att avfall inte uppstår. Det avfall som uppstår ska i största möjliga utsträckning utnyttjas som en resurs. Avfall som innehåller farliga ämnen måste tas omhand på ett säkert sätt. För att avfallshandling ska kunna vara långsiktigt hållbar måste sortering och insamling av avfall vara lätt för kunderna att förstå och tillämpa.

Under inriktningsmålet finns flera **mätbara mål**. För varje målområde anges **strategier**, vilket är övergripande åtgärder som visar hur kommunen ska agera för att bidra till att de mätbara målen nås. Strategierna för att nå målen handlar om information och samråd, att kommunen ska förgå med gott exempel inom olika områden samt om projekt och utredningar. Vissa strategier påverkar flera olika målområden, men anges då under det målområde som bedöms vara det huvudsakliga syftet med strategin. För varje strategi anges ansvarig nämnd.

Strategierna verkställs genom **aktiviteter** som anges i de **årliga verksamhetsplaner** som upprättas för de kommunala verksamheterna, exempelvis för Renhållningen. **Uppföljning** av avfallsplanens mål kommer att ske enligt kapitel 2.3. För varje mätbart mål anges hur nyckeltal kommer att tas fram för att uppföljning ska kunna ske.

I olika sammanhang används ibland begreppen vision, mål, strategi och aktiviteter på olika sätt. I denna avfallsplan används begreppen enligt följande:

VISION

Hur skulle avfallshandling se ut om allt fungerade idealt?

INRIKTNINGSMÅL

Vad är målet på lång sikt?

MÄTBART MÅL

Vart vill vi komma under planperioden?

STRATEGI

På vilket sätt skall målen nås?

AKTIVITET

Vad skall konkret göras?

Målområde 1 Resurshushållning

Inriktningsmål:

Människor och verksamheter bidrar till att minska avfallsmängderna och sorterar det avfall som uppstår, så att det kan återvinnas på bästa sätt för en hållbar utveckling.

Mätbara mål:

- 1.1. Den totala mängden hushållsavfall per invånare i Sigtuna kommun ska inte öka till år 2014 jämfört med år 2009.
- 1.2. År 2014 ska andelen människor som uppger att de medvetet väljer att konsumera på ett sådant sätt att de ger upphov till mindre avfall ha ökat.
Nyckeltal tas fram genom kundenkät.
- 1.3. År 2014 ska mängden mat som kasseras inom storkök i kommunens verksamheter ha minskat med 20 procent jämfört med år 2010.
Nyckeltal tas fram genom stickprovsmätningar av mängden mat som kasseras i ett urval av kommunala storkök.
- 1.4. År 2012 ska alla kommunens verksamheter ha rutiner för källsortering av matavfall, förpackningar, tidningar och farligt avfall.
Nyckeltal tas fram genom fråga till förvaltningschefer.
- 1.5. År 2014 ska minst 50 % av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker tas omhand så att biogas produceras och så att växtnäringen kan utnyttjas.
Nyckeltal tas fram utifrån teoretisk beräkning av total mängd matavfall och insamlingsstatistik. Potential för ytterligare sortering undersöks genom plockanalyser av brännbar fraktion. Matavfall från Arlanda flygplats och som rubriceras som "avfall från tredje land" räknas inte in i målet.
- 1.6. År 2014 ska minst 50 % av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning eller biologisk behandling.
Nyckeltal tas fram genom insamlingsstatistik från kommunens entreprenörer och från Förpacknings- och Tidningsinsamlingen AB (FTI).
- 1.7. År 2014 ska högst 15 % förpackningar och returpapper finnas i säck- och kärlavfallet relaterat till mängden brännbart avfall exklusive matavfall.
Nyckeltal tas fram genom plockanalyser av säck- och kärlavfall.
- 1.8. År 2014 ska minst 95 % av fosforföreningarna i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark. Ett system för spridning av slam från enskilda avlopp på åkermark i närområdet ska införas.
Nyckeltal tas fram genom statistik från Käppalaförbundet och från Renhållningen.

Målområde 2 Minskad miljöbelastning

Inriktningsmål:

Avfallets farlighet ska minska och hanteringen av farligt avfall ska säkras. Utsläpp från avfallshantering ska minimeras.

Mätbara mål:

- 2.1. Mängden utsorterat farligt avfall från hushåll ska minst motsvara 3,5 kg per invånare år 2014. Det ska inte finnas farligt avfall i kärll- och säckavfallet.
Nyckeltal tas fram genom insamlingsstatistik och plockanalyser.
- 2.2. Vid varje mättillfälle ska minst 95 % av hushållen ha kunskap om vad som är farligt avfall och hur det ska sorteras.
Nyckeltal tas fram genom kundenkäter.
- 2.3. År 2014 ska samtliga anmälnings- och tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, samt alla mindre miljöfarliga verksamheter med fasta årliga tillsynsavgifter, ha haft tillsyn på sin hantering av farligt avfall med syftet att samtliga verksamheter ska ha god hantering av sitt farliga avfall.
Nyckeltal tas fram utifrån uppgifter från miljökontoret om antalet verksamheter som fått tillsynsbesök där hanteringen av farligt avfall har kontrollerats. Målet avser minst ett tillsynsbesök per verksamhet under åren 2010 – 2014.
- 2.4. Utsläppen av fossil koldioxid från de sopbilar som hämtar hushållsavfall ska ha minskat år 2014 jämfört med år 2009.
Nyckeltal tas fram utifrån entreprenörernas uppgifter om förbrukning av olika typer av drivmedel vid insamling av hushållsavfall i Sigtuna kommun.

Målområde 3 Kundfokus

Inriktningsmål:

Insamlingssystemet ska präglas av tillgänglighet, service och kundnytta.

Mätbara mål:

- 3.1. Vid varje mättillfälle ska 90 % av hushållen vara nöjda med kommunens insamling av hushållsavfall.
Nyckeltal tas fram genom kundenkäter.
- 3.2. Vid varje mättillfälle ska 90 % av hushållen vara nöjda med sitt insamlingssystem för farligt avfall.
Nyckeltal tas fram genom kundenkäter.
- 3.3. Nedskräpningen utomhus på platser som allmänheten har tillträde till har minskat år 2014 med 50 % jämfört med år 2010.
Nyckeltal tas fram utifrån den modell som SCB har tagit fram i samarbete med stiftelsen Håll Sverige Rent.

Strategier till målområde 1, Resurshushållning

Inriktningsmål

Människor och verksamheter bidrar till att minska avfallsmängderna och sorterar det avfall som uppstår, så att det kan återvinnas på bästa sätt för en hållbar utveckling.

Kommunen ska genomföra plockanalyser av hushållsavfall och kundenkäter, bland annat med syftet att följa upp mål i avfallsplanen.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Kommunen ska ta fram och sprida information om miljönyttan av att avfall inte uppstår och hur konsumenter kan minska mängden avfall som uppstår, vilket gäller såväl grovavfall, matavfall som övrigt hushållsavfall.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom kommunens miljöstrateg.

Kommunen ska ta fram och sprida information om miljönyttan av att lämna avfall till återvinning, hur avfallet ska sorteras, vad som händer med insamlat avfall och kundnyttan av sortering och återvinning av avfall.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Kommunen ska underlätta för kunderna att lämna material till återanvändning vid Brista samt mäta de mängder som på det sättet samlas in via Brista för återanvändning.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Samtliga kommunala verksamheter ska ha möjlighet och rutiner för källsortering av matavfall, förpackningar, tidningar och farligt avfall.

Ansvarig nämnd: Samtliga nämnder ansvarar för sina verksamheter.

Vid all relevant fysisk planering ska hänsyn tas till möjligheterna att källsortera avfall och att hantera avfall med god arbetsmiljö. Vid fysisk planering, bygglovsärenden och renovering av lokaler ska utrymmen och tillgänglighet beaktas för att möjliggöra källsortering.

Ansvarig nämnd: Bygg- och trafiknämnden och AB Sigtunahem.

Kommunen ska sträva efter minskade avfallsmängder i samband med inköp och upphandlingar.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Upphandlingsenheten.

Kommunen ska genomföra projekt med verksamheternas storkök med syfte att minska mängden svinn av livsmedel.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom MatEnheten.

Kommunen ska fortsätta utbyggnaden av insamlingssystemet för sorterat matavfall från hushåll och verksamheter samt motivera kunderna genom att tillämpa en miljöstyrande avfallstaxa som bland annat stimulerar sortering av matavfall. Kommunen ska förbättra kvalitén på matavfallet och öka utsorteringen bland annat genom kontinuerlig information om bland annat hur matavfallet behandlas och hur mycket biogas som kommer att kunna produceras.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Kommunen ska genom samråd med FTI verka för att fler återvinningsstationer etableras i kommunen och att de behållare som finns töms tillräckligt ofta.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Kommunen ska utreda möjligheterna att förbättra tillgängligheten till insamlingsplatser för förpackningar och tidningar genom exempelvis fastighetsnära insamling.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Kommunen ska erbjuda bättre service för insamling av trädgårdsavfall.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Kommunen ska söka samarbetspartner inom lantbruket och genomföra andra nödvändiga åtgärder för att möjliggöra lokalt nyttiggörande av slam från enskilda avlopp.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Strategier till målområde 2, Minskad miljöbelastning:

Inriktningsmål

Avfallets farlighet ska minska och hanteringen av farligt avfall ska säkras. Utsläpp från avfallshantering ska minimeras.

Kommunen ska ta fram och sprida information om vad som är farligt avfall och hur det ska sorteras och avlämnas.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Kommunen ska utreda behovet av ökad tillgänglighet till insamlingsplatser för farligt avfall och, vid behov, lämpliga sätt att erbjuda ökad service för insamling av farligt avfall.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Vid kommande upphandlingar av avfallstjänster ska krav ställas på användande av icke-fossila bränslen.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen och AB Sigtunahem.

Hanteringen av farligt avfall ska säkras genom tillsyn. Vid upprättande av tillsynsprogram ska hänsyn tas till behov med avseende på hantering av avfall och särskilt farligt avfall vid mindre företag.

Ansvarig nämnd: Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Kommunen ska genomföra riskbedömning av de nedlagda deponier som finns inom kommunen och upprätta åtgärdsplan för de deponier där kommunen har varit verksamhetsutövare och där risken för hälsa och miljö medför att åtgärder är motiverade.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen.

Strategier till målområde 3, Kundfokus:

Inriktningsmål

Insamlingssystemet ska präglas av tillgänglighet, service och kundnytta.

Innan förändringar i insamlingssystemet genomförs, exempelvis införande av nya eller förändrade tjänster eller borttagande av tjänster ska särskild hänsyn tas till kundens behov och perspektiv. Kommunen ska även vara lyhörd för kundernas önskemål om förändringar i insamlingssystemet under förutsättning att det inte motverkar mål om långsiktigt hållbar avfallshantering.

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen genom Renhållningen.

Kommunen ska genomföra undersökning av nedskräpningen med den modell som SCB har tagit fram i samarbete med stiftelsen Håll Sverige Rent.

Ansvarig nämnd: Bygg- och trafiknämnden.

Kommunen ska delta i stiftelsen Håll Sverige Rents årligen återkommande Skräpplockardagar. Det är en stor manifestation mot nedskräpningen. Kommunen ska även ta tillvara andra möjligheter att samarbeta med stiftelsen Håll Sverige Rent.

Ansvarig nämnd: Bygg- och trafiknämnden.

4 KONSEKVENSER AV MÅL OCH STRATEGIER

I det följande beskrivs de viktigaste konsekvenserna av genomförande av avfallsplanen.

4.1 MILJÖKONSEKVENSER

Avfallsplaneringens huvudsakliga syfte är att minska miljöbelastningen från hantering av avfall och bidra till en ökad resurshushållning. De viktigaste miljömässiga konsekvenserna och aspekterna av en utveckling enligt mål och strategier i denna avfallsplan kan sammanfattas enligt följande:

- Den ökning av avfallsmängderna som bl.a. befolkningstillväxten och förbättrad konjunktur medför kan i viss mån motverkas av åtgärder som underlättar återanvändning, krav i upphandlingar samt information.
- Minskat utsläpp av klimatkärlande gaser genom produktion av fordonsgas från insamlat matavfall när fordonsgasen ersätter fossila bränslen.
- Minskat innehåll av farligt avfall i det övriga avfallet till följd av bl.a. information.
- Ökad materialåtervinning och resurshushållning genom bl.a. sortering av matavfall, förbättrad tillgänglighet till insamlingsplatser för förpackningar och tidningar samt information.
- Lokalt kan utsläpp av partiklar och andra ämnen från fordon öka med ökat transportarbete till följd av ökad sortering och insamling av separata avfallslag.

4.2 EKONOMISKA KONSEKVENSER

Åtgärder för att genomföra avfallsplanen preciseras i årliga verksamhetsplaner och kostnader arbetas in i förvaltningarnas och kontorens budget för följande år. De ekonomiska konsekvenserna bedöms därför enbart övergripande i avfallsplanen.

Kostnaderna för avfallshantering kan komma att öka till följd av ökade kostnader till följd av åtgärder för att nå målen och allmän prisutveckling i samhället. Exempel på åtgärder som ger ekonomiska konsekvenser är:

- Eventuell ökad service i insamlingen av farligt avfall och därtill förväntad ökning av de insamlade mängderna.
- Informationsinsatser
- Genomförande av utredningar och projekt.
- Separat hantering av matavfall från hushåll, restauranger, storkök och livsmedelsbutiker.
- Kvalitetssäkring av avfall och uppföljning av nyckeltal till mål i avfallsplanen genom exempelvis plockanalyser.

4.3 BARNKONSEKVENSBESKRIVNING

Avfallsplanens mål och aktiviteter för att öka resurshushållningen och minska mängden farligt avfall gynnar alla kommuninvånare, inte minst barn. Genom att mängden farligt avfall minskar och tas bättre omhand minskar också riskerna för att barn kommer i kontakt med farligt avfall på ett riskfyllt sätt och bidrar till god hälsa.

Barn är idag många gånger bättre än vuxna på att återanvända och återvinna material. Genom att barn och ungdomar redan har detta ”inbyggt i sig” att värna miljön kommer de att kunna bidra till måluppfyllelse på ett konstruktivt sätt och bidra till hela familjens insiktsfulla medverkan. Informationskampanjer och riktad information till barn och ungdomar i samverkan med förskola och skola är därför en viktig uppgift.

Under utställningstiden har organisationer som företräder barn möjligheter att komma med synpunkter på avfallsplanen.

Sammantaget medför avfallsplanen bättre förutsättningar för ett långsiktigt hållbart samhälle, vilket är bra för alla generationer. Det är naturligtvis av största vikt för den yngre generationen som ska ta över det samhälle som vi ärvt och vidareutvecklat. Det är viktigt att respekt för naturmiljön, genom exempelvis minskad nedskräpning, tydliggörs och att god hälsa gynnas.

5 ANSVAR OCH ORGANISATION

Flera olika aktörer ansvarar för hur olika typer av avfall som uppstår i Sigtuna kommun samlas in och behandlas. Exempel på sådana aktörer är regering, riksdag, kommunen, producenter, verksamheter, privata behandlingsanläggningar, entreprenörer, fastighetsinnehavare och privatpersoner.

I föreliggande kapitel redogörs för ansvarsfördelningen inom avfallshanteringen för Sigtuna kommun och olika aktörers roller. Samarbete med andra organisationer beskrivs.

5.1 KOMMUNENS ANSVAR

Sigtuna kommun ansvarar för att hushållsavfall och därmed jämförligt avfall insamlas och transporteras till olika mottagnings- och behandlingsanläggningar. Som stöd till detta har man 15 kap Miljöbalken, avfallsförordningen och kommunens renhållningsordning.

Ansvarig nämnd för verkställande av renhållningsansvaret är Kommunstyrelsen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden med dess förvaltning ansvarar för tillsyn över avfallshanteringen; den verksamhet som kommunen bedriver, anläggningar inom kommunen för hantering av avfall och hur företag och andra verksamheter hanterar sitt avfall.

5.2 KOMMUNENS AVFALLSORGANISATION

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för den kommunala avfallshanteringen. Stadsbyggnadskontoret lyder direkt under kommunstyrelsen och ansvarar för att avfallshanteringen sker på ett rätt och ändamålsenligt sätt enligt gällande lagstiftningar. Inom stadsbyggnadskontoret finns renhållningen med renhållningschef, en utredningstjänst och två tjänster för abonnentservice.

Kommunen har en kundtjänst som sköter fakturering och svarar på frågor kring avfallshanteringen.

Sigtuna kommun anlitar via anbudsförfarande entreprenörer för att utföra de olika tjänsterna inom avfallshanteringen. Det är enbart kommunen eller av kommunen anlitate entreprenörer

som får transportera hushållsavfall och därmed jämförligt avfall om inte annat framgår av kommunens renhållningsföreskrifter.

5.3 PRODUCENTERNAS ANSVAR

Ansvar för förpackningar, tidningspapper, däck, bilar, läkemedel samt elektriska och elektroniska produkter faller inom förordningarna om producentansvar. Producenterna representeras av materialbolag som har ansvaret för insamling och transport.

5.4 INVÅNARNAS, FASTIGHETSÄGARNAS OCH FÖRETAGENS ANSVAR

Alla kommunens invånare och företag ansvarar för att sortera ut avfall till återvinning enligt gällande lagstiftning och Sigtuna kommuns renhållningsordning. Alla har också ett ansvar att genom sitt agerande medverka till uppfyllelse av avfallsplanens inriktningsmål.

Fastighetsägare ansvarar för att boende i fastigheten ges möjlighet att göra sig av med sitt avfall i enlighet med gällande regler samt att hämtning av avfall kan ske under arbetsmiljömässigt godtagbara former.

De som bedriver verksamhet ansvarar själva för ett riktigt omhändertagande av det avfall som inte kan hänföras till med hushållsavfall jämförligt avfall och som uppkommer i den egna verksamheten.

5.5 SAMARBETE MED OLIKA VERKSAMHETER

Stockholmsregionens Avfallsråd - STAR

Stockholmsregionens avfallsråd är ett forum för regionalt avfallssamarbete mellan kommunerna i Stockholms län. Alla 26 kommuner i Stockholms län deltar i avfallsrådet samt Håbo kommun från Uppsala län. Avfallsrådet organiseras genom Kommunförbundet Stockholms Län.

Exempel på avfallsrådets verksamhet är:

- Informationsutbyte mellan kommunerna om utvecklingen på avfallsområdet i respektive kommun.
- Regionala utredningar
- Samordning av vissa informationsinsatser.
- Sammanställning av regional avfallsstatistik.
- Konferenser
- Nätverksskapande med aktörer på avfallsområdet.

Avfallsrådet arbete bidrar på olika sätt till avfallsplaneringen i kommunerna även om det direkta planeringsarbetet bedrivs på lokal nivå.

Käppalaförbundet

Käppalaförbundet är ett kommunalförbund i Stockholmsområdet där Sigtuna är en av elva medlemskommuner. Förbundets främsta uppgift är att omhänderta och rena medlemskommunernas avloppsvatten. Förbundet driver Käppala reningsverk. Avfallshanteringen berörs närmast av förbundets verksamhet genom att förbundet behandlar avloppsslam samt avyttrar biogas och rötslam som produceras vid slambehandlingen. Förbundet

omhändertar även lakvatten från deponier men arbete pågår för att odefinierat lakvatten i framtiden inte ska ledas till Käppalaverket. Det pågår bland annat arbete med att uppföra en uppgraderingsanläggning för biogas till fordonsgas med planerad driftstart under år 2010. Käppalaförbundet är certifierat enligt REVAQ. REVAQ är ett certifieringssystem för slam som avses användas på åkermark eller för andra ändamål som ställer särskilda kvalitetskrav. REVAQ ägs av Svenskt Vatten AB och har tagits fram i samarbete med LRF, LI, Svensk Dagligvaruhandel och Naturskyddsföreningen. Slammet används huvudsakligen på åkermark.

6 KOMMUNALA STYRMEDEL

I det följande beskrivs de styrmedel som kommunen kan nyttja för att avfallsplanens mål skall kunna uppnås.

6.1 LOKALA FÖRESKRIFTER

För varje kommun ska det enligt Miljöbalken finnas en renhållningsordning. Renhållningsordningen innefattar lokala föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen samt denna avfallsplan.

Föreskrifterna innehåller de kommunala bestämmelserna om avfallshantering. Föreskrifter om avfallshantering är ett verktyg för att styra hanteringen av hushållsavfall och en rättslig grund i det dagliga arbetet och vid tvister. Här kan exempelvis fastighetsinnehavare och verksamhetsutövare se vilka skyldigheter och vilket ansvar som vilar på olika aktörer. Föreskrifterna utgör komplement till gällande lagstiftning på området.

6.2 TAXOR OCH AVGIFTER

Kommunen äger rätt att för den av kommunen anordnade renhållningen ta ut avgift. Avgiften skall vara baserad på självkostnadsprincipen vilket innebär att renhållningen inte får bedrivas med överskott. Kommunen har rätt att differentiera taxan för att exempelvis stimulera bland annat återanvändning och återvinning. Taxan utgörs dels av en grundavgift och dels av en avgift för insamling, bortforsling och slutligt omhändertagande av avfallet. Grundavgiften är en fast del som tas ut per hushåll och täcker kostnaderna för kommunens administration, kundservice, framtagning av avfallsplan, renhållningsordning och information. Dessutom finansieras återvinningscentral, miljöstationer (farligt avfall), insamling av kyl- och frysenheter, batteriinsamling samt insamling och mottagning av elektronikavfall genom grundavgiften. Avgiften för insamling är differentierad utifrån behållarstorlek, hämtningsfrekvens och tillgänglighet. En översyn av taxan planeras i syfte att öka miljöstyrningen i taxan och göra det mer attraktivt för verksamheter att sortera ut matavfall.

6.3 INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Information och kommunikation är viktiga delar i arbetet med att nå en kvalitativt bättre avfallshantering. I kretsloppspropositionen fastslås att kommunikationen med konsumenterna måste hållas på en hög nivå. I propositionen föreslås också att kommunen ska vara ansvarig för all lokal avfallsrelaterad information, även gällande de avfallsslag som inte omfattas av kommunalt ansvar.

För att nå ut med avfallsinformation behövs en levande dialog och kommunikation som bygger på helhetssyn.

Effektiv avfallskommunikation måste anpassas till den aktuella målgruppen. För att nå ut med rätt information och kunna bygga upp en aktiv kommunikation måste aktörsanalyser utföras. Aktörerna identifieras utifrån olika perspektiv. Exempel på perspektiv kan vara:

- Politiskt perspektiv
- Kommunalt förvaltningsperspektiv
- Entreprenörsperspektiv
- Fastighetsägare/boendeperspektiv
- Övrig omvärld
- Barnperspektiv
- Tillgänglighetsperspektiv

Kommunens informations- och kommunikationsarbete sker utifrån kommunens ”Riktlinjer för information och kommunikation” som har tagits fram i syfte att strukturera arbetet och bland annat bidra till att avfallsplanens mål uppfylls. Informationen är allas ansvar. Riktlinjerna innefattar de styrande principerna för informationsarbetet. Informationen från kommunen skall vara snabb, aktivt, tillgänglig, öppen och saklig.

I syfte att långsiktigt säkerställa nivån och kvaliteten på informationen bör löpande utvärderingar och kundenkäter genomföras.

Exempel på informations- och kommunikationskanaler som används i Sigtuna kommun:

- Avfallsalmanacka med information om avfallshanteringen
- Kommunens webbplats
- Tidningen ”Sigtunabygden” som utkommer varje vecka med 1-2 helsidor kommuninformation till invånarna
- Fokusgrupper som för dialog med allmänheten
- Tidningen ”Nyinflyttad” som utkommer en gång per år och delas ut till alla nyinflyttade
- Dataprogram för hantering och uppföljning av klagomål och synpunkter på kommunens verksamhet